

KVY Gras Jutta(UM), Hämäläinen
Mari(UM), Rytönen Riikka(SM),
Simola Mikko(UM), Sutter
Sanna(UM)

11.10.2019

Asia

OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 7.-8.10.2019 Luxemburgissa; Sisäasiat

Kokous

Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 07.10.2019 - 08.10.2019

Neuvostossa hyväksyttiin päätelmät lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjunnasta.

Oikeistolaisen väkivaltaisen ääriliikehännän ja terrorismin osalta tuettiin PJ:n ehdottamia jatkoaskeleita ja alleviivattiin kokonaisvaltaista lähestymistapaa, määritelmien tärkeyttä ja kattavan tilannekuvan merkitystä.

Uusien teknologioiden osalta keskustelussa tuettiin PJ:n ehdotusta innovaatiolaboratorion perustamisesta Europoliin. Ennakoivan lähestymistavan tärkeyttä ja laboratorion tukea teknologian haasteiden analysoinnissa, innovaation ja tutkimuksen tukemisessa, sekä dialogissa lainvalvonnan ja yksityisen sektorin välillä korostettiin.

Hybridiuhkien osalta korostettiin, että EU-tason toiminnalle ja yhteistyölle on tilaa, ja että OSA-sektorin virastoilla, EU:n hybridianalyysikeskuksella ja usealla muulla toimijalla on tässä tärkeä rooli. Olemassa olevia toimintoja tulee koordinoita paremmin hybridinäkökulmasta.

PJ ja komissio informoivat tietojärjestelmien yhteentoimivuuden toimeenpanosta ja korostivat tarvetta luoda kattava kansallinen koordinaattorakenne sekä edistää tietojärjestelmäkohtaista toimeenpanoa sovitun aikataulun mukaisesti.

Lounaalla ministerit keskustelivat tilanteesta kaikilla muuttoliikereiteillä. Erityisesti nousi esille tulijoiden määrän kasvu Itäisellä Välimerellä, sekä Ranskan, Saksan, Italian ja Maltaan julkilausuma tilapäisistä mairinnousujärjestelyistä.

TIISTAI 8. LOKAKUUTA 2019**SISÄASIAT****1. Päätelmät lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjunnasta***12326/19*

Neuvosto hyväksyi julkisessa istunnossa päätelmät lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjunnasta.

PJ esitteli hyväksyttävänä olleiden päätelmien sisältöä. Niiden mukaan lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja riisto aiheuttavat maailmanlaajuisista vahinkoa. Internet on luonut viime vuosina ennennäkemättömiä mahdollisuuksia tällaisen materiaalin jakelua varten ja järjestäytyneen rikollisuuden osallisuus pahentaa tilannetta. Kyseessä on riski lapsille maailmanlaajuisesti. Päätelmissä korostetaan tarvetta EU:n yhteisille toimille, sillä rikollisuus on rajat ylittävää ja siihen liittyy tehokkaiden tekniikoiden hyödyntämistä. Ongelmaan kytkeytyy myös muita rikollisuuden muotoja, kuten ihmiskauppa. Päätelmissä todetaan, että EU:n ja sen jäsenmaiden on varmistettava hyvien käytänteiden jakaminen ja toimien koordinaatio, panostettava ennaltaehkäisyyn ja tarkistettava säännöllisesti relevantin lainsäädännön tehokkuus lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjunnassa. Lisäksi tunnistetaan yritysten tärkeä rooli sisällön poistamisessa ja uhrien pelastamisessa avustamisessa. PJ muistutti myös WeProtect Global Alliancen huippukokouksesta, joka pidetään Etiopiassa joulukuussa ja kannusti jäsenvaltioita osallistumaan aktiivisesti.

KOM ilmaisi tyytyväisyytensä neuvoston päätelmiin ja kiitti puheenjohtajaa asian edistämisestä. KOM mukaan jäsenmaat ovat edistyneet lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjunnassa, mutta myös kehittämisen varaa löytyy. KOM kertoi analysoivansa tarkasti lasten hyväksikäyttöä torjuvan direktiivin täytäntöönpanoa ja totesi EU:lla olevan vastuun varmistaa, että lapsia suojellaan direktiivin mukaisesti. Lisäksi KOM kannusti jäsenmaita kehittämään ohjelmia rikoksen tekijöille rikosten uusimisen ehkäisemiseksi ja tueksi ihmisille, jotka pelkäävät syyllistyvänsä näihin rikoksiin. KOM korosti, että viestintäpalvelujen salaus päättäisi viranomaisten mahdollisuuden saada ilmoituksia lasten seksuaalista hyväksikäyttöä koskevasta verkkomateriaalista. KOM painotti sähköistä todistusaineistoa koskevan ehdotuksen mahdollisimman nopean täytäntöönpanon tärkeyttä. Lopuksi KOM kertoi yrityksiä ja lainsäätäjiä yhteen tuovan EU Internet Forumin käsitelleen aihetta edellisenä päivänä järjestetyssä kokouksessa ensimmäistä kertaa. KOM mainitsi myös WeProtect Global Alliancen huippukokouksen areenana helpottaa maailmanlaajuisia yhteistyötä ja toisti PJ:n kehotuksen jäsenmaiden aktiiviseen osallistumiseen oikealla tasolla.

2. Terrorismin torjunta: Oikeistolainen väkivaltainen ääriliikehdintä ja terrorismi*12494/19*

PJ alusti keskustelua toteamalla jihadistisen terrorismin muodostavan edelleen maailmanlaajuisen turvallisuusuhan, mutta viimeaikaisten iskujen osoittavan tarpeen torjua väkivaltaista ääriliikehdintää ja terrorismia sen kaikissa muodoissa, ml. oikeistolainen väkivaltainen ekstremismi. Tarkoituksena on keskustella työryhmätasolla käytyjen keskustelujen pohjalta mahdollisista jatkoaskeleista.

KOM yhtyi PJ:n näkemykseen lisääntyneestä tarpeesta huomioida ilmiö EU-tasolla. EU:n terrorismin vastainen direktiivi ja rasismia koskeva puitepäätos muodostavat hyvän lähtökohdan tälle työlle. KOM ilmaisi sitoutuneisuutensa työn jatkamiselle ja korosti kaikkien käytettävissä olevien välineiden - mukaan lukien Europolin internetsisältöä koskevia ilmoituksia tekevän yksikön (EU IRU) - hyödyntämistä tämän ongelman ja jatkoradikalisaation torjunnassa.

CTC (EU:n terrorismintorjunnan koordinaattori) korosti tarvetta tiiviimmälle yhteistyölle ja painotti terroristisen verkkosisällön poistamista koskevan asetuksen (TCO) nopean valmistumisen tärkeyttä.

Keskustelussa tuettiin PJ:n ehdottamia jatkoaskeleita ja vahvistettiin, että työtä on jatkettava seuraavien asioiden osalta: luodaan parempi tilannekuva oikeistolaisesta väkivaltaisesta ääriliikhehdinnästä ja terrorismista; jatketaan hyvien käytäntöjen kehittämistä ja jakamista siitä, miten voidaan tehostaa väkivaltaisten ääriliikkeiden ja terrorismin ennaltaehkäisyä, havaitsemista ja niihin puuttumista; puututaan laittomaan ääriliikkeesisällön leviämiseen verkossa ja sen ulkopuolella; sekä tehdään yhteistyötä keskeisten kolmansien maiden kanssa. Erityisesti korostettiin kokonaisvaltaista lähestymistapaa, määritelmien tärkeyttä ja kattavan tilannekuvan merkitystä.

3. Uusi teknologia ja sisäinen turvallisuus

12496/19

PJ kertoi asiakohdan olevan osa heinäkuussa käynnistettyjä keskusteluja EU:n sisäisen turvallisuuden tulevaisuudesta. Tarkoituksena on keskustella uuden teknologian luomista haasteista ja mahdollisuuksista sisäisen turvallisuuden alalla. Uudet teknologiat vaikuttavat kaikkiin viranomaisiin ja EU-virastoihin, ja tavoitteena tulee olla ennakoiva lähestymistapa teknologiseen kehitykseen reagoimisessa ja sen hyödyntämisessä. PJ totesi koordinoitua lähestymistavan olevan tärkeä keino luoda synergioita. Lisäksi keskustelussa on Europolin yhteyteen perustettavaksi ehdotettu innovaatiolaboratorio (*Innovation Lab*), joka keskittyy uusiin teknologioihin.

KOM mukaan on tärkeää tutkia tarkemmin uusien teknologioiden sisäiselle turvallisuudelle tuomia uhkia ja haasteita. Lainvalvonnan toimintaedellytykset ja pääsy tietoihin on turvattava, samalla kun huomioidaan tietosuojasäännöt ja perusoikeuksien toteutuminen. Voimavarojen ja asiantuntijoiden kokoaminen yhteen on tarpeen ja innovaatiolaboratorio tarjoaa mahdollisuuden tähän. Uusista teknologioista KOM nosti esiin erityisesti 5G:n, tekoälyn, salauksen ja droonit.

Keskustelussa todettiin, että tarvitaan ennakoivaa ja koordinoitua lähestymistapaa, ja tuettiin PJ:n ehdotusta innovaatiolaboratorion perustamisesta Europoliin. Se voisi seurata ja analysoida uuden teknologian kehitystä, ja edistää innovointia ja tutkimusta. Yhteistyötä kaikkien relevanttien toimijoiden, ml. tiedemaailman ja yksityisen sektorin kanssa korostettiin. Innovaatiolaboratorion tehtävien määrittely on keskeistä, ja päällekkäisyyttä olemassa olevien keinojen ja rakenteiden välillä pitää välttää. Useissa puheenvuoroissa korostettiin lisäksi tarvetta turvata riittävä rahoitus Europolille tulevassa monivuotisessa rahoituskehityksessä.

CTC mukaan suurin uhka muodostuu eri teknologioiden yhteisvaikutuksista ja totesi, että innovaatiolaboratorion tehtävistä tärkein olisi uusien teknologisten kehitysten ennakointi. **Europol** totesi innovaatiolaboratorion aiheuttavan paljon kustannuksia ja korosti riittävän rahoituksen varmistamista. **CEPOL** (Euroopan poliisiakatemia) kertoi olevansa halukas yhteistyöhön uuden laboratorion kanssa ja kannusti jäsenmaita hyödyntämään sen kyberrikosakatemiaa jatkossakin.

4. Hybridiuhat ja sisäinen turvallisuus

12495/19

Ministerit keskustelivat hybridiuhkien ja sisäisen turvallisuuden yhteyksistä. Keskustelun aiheena oli erityisesti, miten EU voisi paremmin tukea jäsenmaita hybridiuhkien havaitsemisessa, tunnistamisessa ja torjunnassa sisäisen turvallisuuden näkökulmasta, sekä mitkä EU:n virastot ja mekanismit voisivat olla merkityksellisiä tässä työssä.

PJ totesi yhteiskunnan suojelun edellyttävän enemmän yhteistyötä, koordinaatiota, resursseja ja teknistä kapasiteettia. Kaikilla keskustelun tasoilla on vahvistettu tarve EU-tason lähestymistavalle. EU:n seuraavan viiden vuoden strategisessa ohjelmassa korostetaan yhteiskuntien suojelemisen tärkeyttä hybridiuhkilta, haitallisilta tietoverkkotoimilta ja disinformaatiolta. Epävirallisessa oikeus- ja sisäministerikokouksessa Helsingissä järjestettiin skenaariopohjainen poliittinen keskustelu aiheesta. Voidaan päätellä, että hybridiuhat ovat merkityksellisiä sisäisen turvallisuuden viranomaisille kaikilla tasoilla, myös operatiivisella tasolla. Vaikka näiden uhkien torjuminen on määritelty jäsenvaltioiden toimivaltaan, EU-tason politiikat, toimet ja tuki ovat selvästi tarpeen.

KOM mukaan hybridiuhkia voi olla vaikea tunnistaa ja ne edellyttävät koordinoituja EU-tason vastatoimia. EU-virastojen mekanismit voivat tuoda jäsenmaille lisäarvoa tarjoamalla konkreettisen tason tukea. EU:n resursseja käytettäessä on pyrittävä välttämään päällekkäisyydet ja pyrittävä huomioimaan virastojen mandaatit ja resurssit. KOM muistutti jäsenmaille esittäneensä joulukuussa 2018 hybridiuhkien vastaisen toimintasuunnitelman ja olevansa jatkossakin valmis tukemaan yhteistyötä ja koordinaatiota eri toimijoiden välillä.

Keskustelussa ministerit korostivat, että EU-tason toiminnalle ja yhteistyölle on tilaa, ja että oikeus- ja sisäasioiden sektorin virastoilla, EU:n hybridianalyysikeskuksella (EU Hybrid Fusion Cell) ja usealla muulla toimijalla ja EU:n eri mekanismeilla on tässä tärkeä rooli. Olemassa olevia toimintoja tulee koordinoida paremmin hybridinäkökulmasta. Myös disinformaatio nostettiin esiin joissakin puheenvuoroissa.

EUH (EU:n ulkosuhdehallinto) korosti, että koordinoitu lähestymistapa on tarpeen ja piti EU-virastojen sekä Helsingin hybridiosaamiskeskuksen aktiivisuutta myönteisenä asiana. **Frontex** kertoi omasta panoksestaan hybridiuhkien torjunnassa.

PJ korosti sisäisen turvallisuuden toimijoiden roolia hybridiuhkien vastaisessa työssä. COSI-komitea tulee seuraamaan sisäisen turvallisuuden toimijoiden panosta tältä osin. Lainvalvonnan ja sisäisen turvallisuuden panos hybridiuhkien torjuntaan yleensä ja disinformaation vastaiseen työhön erityisesti olisi myös sisällytettävä tiiviisti horisontaalisen työryhmän työhön. PJ kertoi, että horisontaalinen työ EU-tason yhteistyön vahvistamiseksi hybridiuhkien torjumisen ja resilienssin vahvistamisen osalta jatkuu. Yleisten asioiden neuvostossa käydään poliittinen keskustelu aiheesta joulukuun kokouksessa ja PJ tulee ehdottamaan tässä yhteydessä myös neuvoston päätelmiä hyväksyttäviksi.

5. Muuttoliike: Tilannekatsaus

11860/1/19 REV 1

Lounaalla ministerit keskustelivat muuttoliikkeestä ja loivat yleiskatsauksen EU:n muuttoliiketilanteeseen kaikilla reiteillä. Erityisesti nousi esille tulijoiden määrän kasvu Itäisellä Välimerellä, sekä Ranskan, Saksan, Italian ja Maltan julkilausuma tilapäisistä maihinnousujärjestelyistä.

KOM totesi, että tulijamäärä on kriisiä edeltävällä tasolla, mutta tilanne on herkkä. Paine etenkin itäisellä reitillä on kasvanut. KOM totesi olevansa valmis jatkamaan tukeaan ja vetosi myös jäsenvaltioihin tuen antamiseksi kaikilla reiteillä. KOM tuki myös neljän maan työtä tilapäisten järjestelyjen edistämiseksi ja toivoi jäsenvaltioiden sitoutumista.

PJ totesi johtopäätöksenä, että jäsenvaltioiden on tehtävä yhdessä työtä ottaen huomioon kaikki muuttoliikereitit. Tilapäiset järjestelyt ovat askel pysyvämpään ratkaisuun. Pilottihankkeet ovat tärkeitä, koska ne osoittavat, mitä toimii ja mikä ei. Turvapaikkajärjestelmän uudistaminen on tärkeää,

samoin toimiva palautuspolitiikka ja lähtö- ja kauttakulkumaiden tukeminen. Tulevalta komissioltä odotetaan uusia avauksia.

6. Yhteentoimivuus – täytäntöönpano

11847/19, 12429/19

PJ ja **KOM** informoivat tietojärjestelmien yhteentoimivuuden toimeenpanosta. Kansallisten koordinoitirakenteiden luominen täytäntöönpanon tukemiseksi on tärkeää ja koordinaation tulee kattaa kaikki eri tasot asiantuntijoista poliittisiin päätöksentekijöihin. Jäsenvaltioiden on edistytävä toimeenpanossa yhdessä sovitun aikataulun mukaisesti ja toimeenpanoon on tärkeää varmistaa riittävät resurssit.

7. Muut asiat

a) Eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevan asetuksen toimeenpano

PJ, **KOM** ja **Frontex** informoivat eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevan asetuksen toimeenpanosta ja voimaantulosta.

b) Sahelin turvallisuutta ja vakautta koskeva kumppanuus (P3S-aloite)

Ranskan tiedotusasia

FR informoi uudesta turvallisuutta ja vakautta koskevasta kumppanuudesta Sahelin kanssa (P3S-aloite). Aloitteen tarkoituksena on mahdollistaa lisätuen antaminen Sahelin alueen maille erityisesti sisäisen turvallisuuden ja oikeusalan asioissa.

c) Lyijymetallin käytön mahdollinen kieltäminen ampumatarvikkeista

Tšekin tasavallan tiedotusasia

CZ kertoi huolistaan koskien mahdollista lyijyn käytön kieltä ampumatarvikkeissa. **KOM** kertoi, että käynnissä on analyysi lyijyn käytön riskeistä ja vaikutuksista. Analyysillä ei ole vaikutusta poliisin ja muiden valvontaviranomaisten ammusten käyttöön.

d) Itäisen Välimeren reitti – Bulgarian, Kyproksen ja Kreikan aloite

Kreikan tiedotusasia

EL viittasi kasvaneisiin tulijamääriin itäisen Välimeren reitillä ja kertoi haluavansa yhdessä CY:n ja BG:n kanssa kiinnittää muiden jäsenmaiden ja instituutioiden huomiota alueeseen kohdistuvaan muuttoliikepaineeseen.

Suomen edustajat

Sisäministeri Maria Ohisalo, pysyvä edustaja Marja Rislakki ja muu virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	hybridiuhat, maahanmuutto, muuttoliike, oikeus- ja sisäasiat, osa-neuvosto, rajat, terrorismi, turvapaikka, lasten seksuaalinen hyväksikäyttö
Hoitaa	OM, PLM, SM, UM, VM, VNK
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, PE, STM, TEM, TPK, TULLI, VTV, YM
